

# Yr Archesgob John Williams | Archbishop John Williams 1582 – 1650

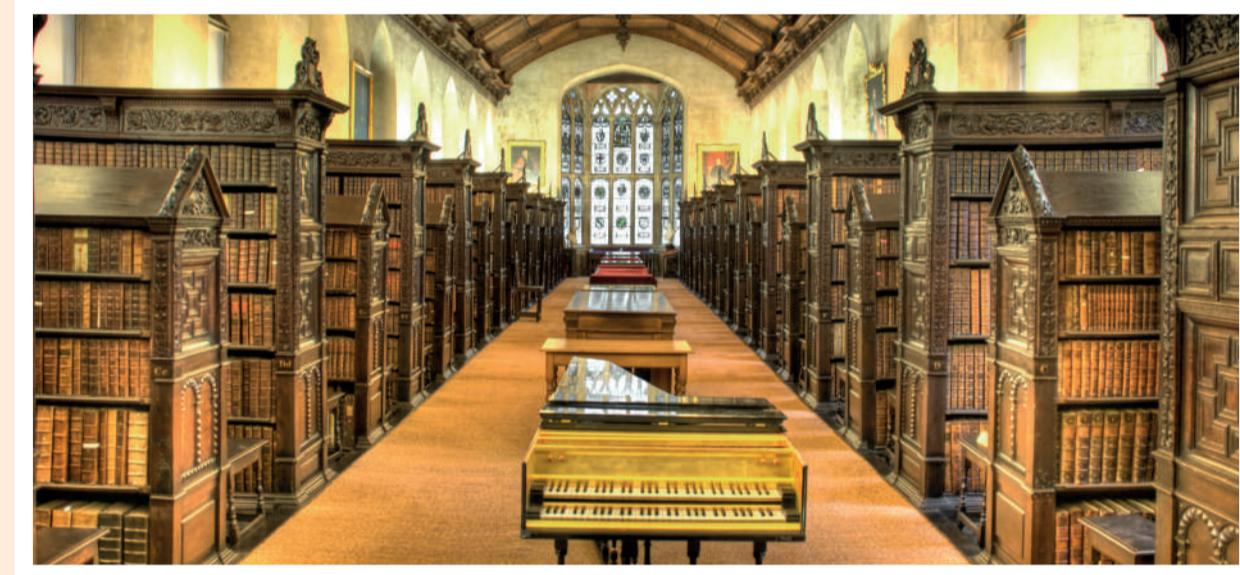
Y bachgen a gafodd ei fedyddio yn yr eglwys hon a wnaeth lyfrgelloedd, gerddi, cerddoriaeth a hanes.

The boy baptized in this Church who made libraries, gardens, music and history happen.



Ganwyd John Williams yng Nghonwy yn 1582. Cafodd fywyd anghyffredin iawn, gan godi i'r uchelfannau a chwympo am yn ail. Roedd ei gartref teuluol ym Mharlwr Mawr, a safodd ar Chapel Street tan iddo gael ei ddymchwel yn 1948.

◀ Parlwr Mawr: Caniatad: Gwasanaeth Archifau Conwy, CBSC  
Parlwr Mawr: Permission: Conwy Archive Service CCBC



▲ Llyfrgell Coleg Sant Ioan, Caergrawnt / St John's College Cambridge Library



▲ Llyfrgell Abaty San Steffan:  
Caniatad Cysgliad Abaty San Steffan  
Westminster Abbey Library:  
Permission Westminster Abbey Collection

Roedd yn ysgolhaig arbennig a ddechreuodd ei yrfa yn yr eglwys. Esgynnodd yn gyflym a dan deyrnasiad lago'r Cyntaf cafodd ei wneud yn Ddeon San Steffan, Esgob Lincoln ac yna'n Arglwydd Gedwad y Sêl – cyfuniad o Uwch Farnwr a Changhellor. Yn ystod y cyfnod hwn, sefydlodd John lyfrgelloedd Coleg Sant Ioan, Caergrawnt ac Abaty San Steffan. Fo hefyd a ariannodd waith adeiladu capel Coleg Lincoln yn Rhydychen. Roedd yn gymwynaswr pwysig i sawl achos.

He was a brilliant scholar who began his career in the Church. He rose quickly and King James I made him Dean of Westminster, Bishop of Lincoln and then Lord Keeper of the Great Seal: a combination of Senior Judge and Chancellor. During this period, Williams founded the libraries of St John's College, Cambridge and of Westminster Abbey. He also funded the construction of the chapel of Lincoln College, Oxford. He was an outstanding benefactor to many causes.

Ond pan fu farw'r Brenin lago yn 1625, colodd ei fri dan Siarl y Cyntaf a chafodd ei alltudio i Buckden ger Caergrawnt, lle cododd lyfrgell arall a gardd hardd. Yn ystod cyfnod a oedd yn un gweddol dawel, roedd yn dal yn cael ei erlyn gan ei wrthwnebwyd.

When James I died in 1625, Williams fell from favour under Charles I, and was banished to Buckden near Cambridge, where he built another library and a beautiful garden. During what was a fairly idyllic time, he was still pursued by his opponents.



▲ Archesgob John Williams  
Archbishop John Williams



Credit?  
Image credit Welsh  
Image credit English



Credit?

◀ Image credit Welsh  
Image credit English



The most Reverend Father in God John Williams,  
Sometime Ld Keeper of the Great Seal of England,  
Bishop of Lincoln And LArch Bishop of York  
London printed for S. Lowndes



▲ Archesgob John Williams gan Wenceslas Holler:  
Caniatad Ymddiriedolaeth y Cysgliad Brenhinol  
© Ei Fawrhysdi Brenin Charles 2024  
Archbishop John Williams by Wenceslas Holler:  
Permission Royal Collection Trust  
© His Majesty King Charles 2024

IMAGE NEEDED



▲ Castell Conwy:  
Morgan Ditchburn  
Conwy Castle:  
Morgan Ditchburn

Bu farw Archesgob John Williams yn 1650 ym Mhlas Gloddaeth ger Llandudno. Cafodd ei gladdu, gyda'r holl anrhyydeddau, yn Eglwys Sant Tegai ym Mangor.

Archbishop John Williams died in 1650 at Gloddaeth Hall near Llandudno. He was buried, with full honours in St Tegai's Church, Bangor.



▲ Sir John Owen / Sir John Owen

Cyn y Rhyfel Cartref cafodd ei gloi am dair blynedd yn Nhîr Llundain ac fe gollodd lawer o'i eiddo. Ar ôl cael ei ryddhau cafodd ei wneud yn Archesgob Efrog, cyn cael ei anfon yn ôl i'r tŵr am gyfnod byr. Pan ddechreudd y Rhyfel Cartref yn 1642 roedd John, a oedd yn dal yn cefnogi Brenin Siarl, yn dynuno dychwelyd i Gonwy. Atgyweiriodd y castell a gadawodd i bobl y dref gadw eu heiddo gwerthfawr ynddo.

Yn 1644 anfonwyd Syr John Owen, cyd-frenhinwr, i reoli'r castell a'i gynnwys. Gwnaeth hyn John Williams yn flin iawn, ac ymahanodd o'r Brenin.

In 1644, Sir John Owen, a fellow Royalist, was sent to take control of the castle along with its contents. This move greatly angered Williams and set him apart from the King.

Gwelodd John fod achos y brenhinwyr wedi'i golli yng ngogledd Cymru a dyma fo'n cwrdd ac yn ymuno â'r seneddwr, y Cadfridog Mytton. Ar 9 Awst 1646, gyda chymorth John Williams, ymosododd Mytton ar furiau'r castell a chipio Conwy. Syrthiodd y castell, gyda Syr John Owen yn dal tu mewn, dair mis yn ddiweddarach. Yn ystod y gwarchae rhoddodd John Williams bregeth danbaid enwog yn yr eglwys sydd y tu ôl i chi. Ni chafodd faddeuant gan rai am newid ochr ond bu i'w bragmatiaeth achub Conwy rhag y dinistr a welwyd mewn cadarnleoedd eraill.

Williams saw that the Royalist cause was lost in N. Wales and met and joined the Parliamentarian, General Mytton. On August 9th 1646, with Williams's help, Mytton attacked the walls and took Conwy. The castle, with Sir John Owen still there, fell 3 months later. During the siege Williams preached a famous rousing sermon in the Church behind you. Some never forgave him for changing sides but his pragmatism saved Conwy from the destruction wreaked on other fortress towns.

◀ Cafol yn Eglwys Sant Tegai, Bangor / Memorial at St Tegai's Church, Bangor

LOGOS HERE